

Δρ ΣΩΤΗΡΙΟΣ Ι. ΜΠΑΛΑΤΣΟΥΚΑΣ
ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΑΓΙΟΛΟΓΙΑΣ

ΟΙ ΝΕΟΜΑΡΤΥΡΕΣ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΑΓΙΟ ΝΙΚΟΔΗΜΟ ΤΟΝ ΑΓΙΟΡΕΙΤΗ

*Αίνους και ὠδὰς, οἱ φίλαθλοι σὺν πόθῳ,
ἄδωμεν ἀεὶ, τοῖς νέοις τῶν Μαρτύρων.
Ὁ γὰρ γεραίρων Μάρτυρας Χριστοῦ φίλους,
Χριστὸν γεραίρει, τὸν φίλον τῶν Μαρτύρων¹.*

Ὁ ὄρος *Νεομάρτυρας* ἀποδίδεται σέ ἐκείνους πού μαρτύρησαν «ὑπὲρ Χριστοῦ», ἀπὸ τὴν ἡμέρα τῆς πτώσεως τοῦ Βυζαντίου μέχρι στίς μέρες μας. Κατὰ τὸν Ἅγιο Νικοδήμο τὸν Ἄγιορείτη² ὑπάρχουν τέσσερις ομάδες-κατηγορίες Νεομαρτύρων: α) Μουσουλμάνοι πού ἐκχριστιανίσθηκαν καί, ἐν συνεχείᾳ, μαρτύρησαν, ὅπως: ὁ Ἀχμέδ Κάλφας (Κωνσταντινούπολη 1682), ὁ Κωνσταντῖνος ἐξ Ἀγαρνῶν (1819) καί ἄλλοι. β) Ἐκεῖνοι πού ἐξατίας κάποιας πολιτικῆς καταστάσεως-κρίσης μαρτύρησαν, ὅπως: Σεραφεῖμ ἱερομάρτυς ἐκ Φαναρίου (κατηγορήθηκε ὅτι πῆρε μέρος στὴν ἐπανάσταση τοῦ Διονυσίου Φιλοσόφου) καί ἄλλοι. γ) Αὐτοὶ πού ὁμολόγησαν ἀγάπη καί πίστη στὸν Χριστό. Οἱ ἴδιοι προκαλοῦσαν πολλές φορές τοὺς Ὀθωμανοὺς καί, κατόπιν, ὑπέμειναν τό μαρτύριο τοῦ αἵματος, χαρακτηριστικὲς περιπτώσεις οἱ Ἄγιορεῖτες: Κυπριανός, Νήφων καί ἄλλοι. δ) Μία τελευταία, πολὺ ἐνδιαφέρουσα ομάδα, εἶναι Χριστιανοὶ πού ἐξισλαμίσθηκαν, καί ἔπειτα μετανόησαν καί προσήλθαν, ἐκουσίως, στό μαρτύριο, ὅπως: Χατζη-Γιώργης, Δαμασκηνός, Ὀνούφριος καί ἄλλες παρόμοιες περιπτώσεις.

Τό Βυζάντιο μᾶς εἶχε συνηθίσει στὴν τιμὴ ἁγίων κληρικῶν καί μοναχῶν· μέ τοὺς νεομάρτυρες γυρίζουμε πίσω στὸν καιρὸ τῆς ἀρχαίας Ἐκκλησίας, γιατί ὅπως καί τότε, οἱ περισσότεροι νεομάρτυρες εἶναι λαϊκοὶ καί ἀπλοὶ ἄνθρωποι

¹ Ὁσίῳ Νικοδήμῳ τοῦ Ἄγιορείτου, *Ἐπίγραμμα ἱαμβικόν εἰς τοὺς Νεομάρτυρες*.

² Νικοδήμῳ Ἄγιορείτου, *Νέον Μαρτυρολόγιον*, Βενετία 1799.

της γειτονιάς που τους γνωρίζουν όλοι και που οι ζωγράφοι και άγιογράφοι τους ζωγραφίζουν όπως ήταν στην καθημερινή τους ζωή. Είχαν όμως τη χριστιανική αρετή, σεμνότητα, σωφροσύνη, ευλάβεια, απλότητα, νηστεία, έγκράτεια, τακτικό έκκλησιασμό, πίστη θερμή, ουσιαστική μυστηριακή ζωή και απαραμίλλη παρηγοσία και σθένος. Χωρίς αυτά δεν τολμάει κανείς να προχωρήσει στο μαρτύριο. Έτσι αυτοί οι ευσεβείς και άπλοοι άνθρωποι, όταν ήρθε η μεγάλη ώρα της μαρτυρίας για τον Χριστό, τήν έδωσαν πρόθυμα κι έμειναν πιστοί στη μαρτυρία αυτή ως τον θάνατο. Έναν θάνατο που, όπως τό σύνολο των αγίων της Έκκλησίας μας, θεωρούσε ως μεταβατικό στάδιο από τήν παρούσα ζωή προς τήν αιώνια μακαριότητα, έτσι και οι νεομάρτυρες τόν αποδέχτηκαν, χωρίς να ύστερούν σε τίποτε από τους ποικιλώνυμους αγίους της αρχέγονης Έκκλησίας.

Πολύ χαρακτηριστική είναι η στάση του αγίου Νικοδήμου του Άγιορείτου έναντι των νεομαρτύρων. Διερωτάται για ποιά αίτια ευδόκησε ο Θεός να εμφανίζονται νέοι μάρτυρες στους μετέπειτα χρόνους. Και ο ίδιος απαντά: α) για να είναι ο ανακαινισμός όλης της Όρθοδόξου Χριστιανικής πίστεως, β) για να μένουν αναπολόγητοι οι άλλοπιστοι εν τη ημέρα της κρίσεως, γ) για να είναι οι νεομάρτυρες δόξα και καύχημα της Ανατολικής Όρθοδόξου Έκκλησίας, έλεγχος δέ και αίσχνη των έτεροδόξων, δ) για να είναι παράδειγμα ύπομονής σε όλους τους Όρθοδόξους Χριστιανούς που τυραννούνται κάτω από τόν βαρύ ζυγό της αίχμαλωσης και, τέλος, ε) για να είναι θάρρος και παρακίνηση στο να μμνηθούν, διά του έργου, τό μαρτυρικό τους τέλος και όλοι οι Χριστιανοί οι κατά περίσταση, όταν αναγκαστούν να μαρτυρήσουν.

Διεξοδικότερα: α) η εμφάνιση των νεομαρτύρων αναζωογονεί τήν κλονισμένη πίστη των συγχρόνων Χριστιανών. Στά πρόσωπα των νεομαρτύρων οι τωρινοί Χριστιανοί βλέπουν και, κατά κάποιον τρόπο, ζοϋν και αυτοί τά μαρτύρια των αρχαίων, αλλά και των νέων μαρτύρων. Ο Θεός οικονομεί κατά τέτοιο τρόπο τά πράγματα, ώστε οι νεοφανεis μάρτυρες όχι μόνο να επιβεβαιώνουν διά των βασανιστηρίων τους τήν ακράδαντη πίστη στον Τριαδικό Θεό, αλλά και να επισφραγίζουν τήν όλη όρθοδοξο πίστη των Χριστιανών διά του προσωπικού τους μαρτυρικού θανάτου και, τέλος, να αποδεικνύουν και πάλι τή θερμή πίστη τους και συγχρόνως δι' όλων αυτών να πετυχαίνουν τόν ανακαινισμό όλης της όρθοδόξου πίστεως.

Καθώς λοιπόν η ράβδος του Μωσέως, ενώ πρώτα ήταν ράβδος και

ὕστερα ἔγινε ὄφης «καί ἔρριψεν ἐπί τὴν γῆν (τὴν ράβδον) καί ἐγένετο ὄφης»³, μέ τόν ἴδιο τρόπο καί ἡ πίστις τοῦ Χριστοῦ. Ἐνῶ πρῶτα ἦταν θερμὴ κατὰ τοὺς χρόνους τῶν Ἀποστόλων καί τῶν μαρτύρων τῆς ἀρχαίας Ἐκκλησίας, λόγῳ τῆς νεαρότητος καί τῶν ἐνθουσιαστικῶν τάσεων, ὕστερα μετατράπηκε σέ χλιαρὴ ὀλιγοπιστία, λόγῳ τῆς παλαιότητος. Ἀλλὰ καθὼς ὁ Μωυσεῖς ἔπιασε τόν ὄφιν ἀπὸ τὴν οὐρὰ καί ὁ ὄφης ἔγινε ράβδος «ἐκτείνας δέ τὴν χειρὰ(ν) ἀπελάβετο τῆς κέρκου, καί ἐγένετο ράβδος ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ»⁴, ἔτσι καί ὁ Θεός διὰ τῆς δυνάμεως τῆς χάριτος τοῦ Παναγίου Πνεύματος στὸν ἀγῶνα τῶν νεομαρτύρων ἀποδεικνύει τὴ ζέση τῆς πίστεως καί ἐπιβραβεύει τοὺς νομίμως ἀθλοῦντας ἀγίους.

β) Ὁ Θεός ἐξοικονόμησε τὰ πράγματα, ὥστε οἱ νεομάρτυρες, ἀναμειγμένοι μέ τοὺς ἀλλοπίστους, νά τοὺς μεταδώσουν τὴν ὀρθόδοξη πίστις καί νά τοὺς φέρουν σπὴν ἐπίγνωσι τῆς ἀληθείας. Τοῦτο ἐπιβεβαιώνει ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος ὁ ὁποῖος μᾶς λέγει: «διὰ τοῦτο καί ἀνέμιξεν (ὁ Θεός), τῷ πλήθει τοὺς αὐτῶ πιστεύοντας, ἵνα μεταδώμεν ἀλλήλους τῆς ἡμετέρας συνέσεως»⁵. Ἀλλὰ δυστυχῶς οἱ ἀλλοπίστοι δέν θέλησαν νά ἀνοίξουν τοὺς νοερούς ὀφθαλμούς τους καί νά δοῦν τὴν ἀλήθεια τοῦ Εὐαγγελίου, δέν ἐπίστευσαν, διότι εἶχαν τυφλωθεῖ ἀπὸ τόν ἄρχοντα τοῦ σκότους, τόν ἄρχοντα τοῦ αἰῶνος τούτου, τό διάβολο, καί ἀπὸ τὰ πάθη καί τίς ἀδυναμίες. «Ὁ θεός τοῦ αἰῶνος τούτου (ὁ διάβολος) ἐτύφλωσε τὰ νοήματα τῶν ἀπίστων εἰς τό καταναγᾶσαι αὐτοῖς τόν φωτισμόν τοῦ Εὐαγγελίου τῆς δόξης τοῦ Χριστοῦ»⁶ καί «ἀπετύφλωσε γάρ αὐτοῖς ἡ κακία αὐτῶν καί οὐκ ἔγνωκαν μυστήρια Θεοῦ»⁷. Γι' αὐτό καί θά μείνουν ἀναπολόγητοι κατὰ τὴ Δευτέρα Παρουσία σύμφωνα μέ τό βιβλικό χωρίο· «εἰ μὴ ἦλθον καί ἐλάλησα ὑμῖν διὰ τῶν μαρτύρων μου τούτων, ἁμαρτίαν οὐκ ἔχετε, νῦν δέ πρόφασιν οὐκ ἔχετε περὶ τῆς ἁμαρτίας ὑμῶν»⁸.

γ) Οἱ νεοφανεῖς αὐτοὶ νεομάρτυρες εἶναι δόξα καί καύχημα γιὰ τὴν Ἀνατολικὴ Ὄρθόδοξη Ἐκκλησία, χωρὶς νά εἶναι κατώτεροι τῶν ἀρχαίων μαρτύρων οὔτε σπὴν παρηρησία ἐνώπιον τῶν τυράννων, οὔτε κατὰ τὴν ὁμολογία τῆς πίστεώς τους, οὔτε κατὰ τὰ μαρτύρια ἢ τὰ θαύματά τους. Ὅπως ἐκεῖνοι ἔχυσαν τό αἷμα τους διὰ τό ὄνομα καί τὴ θεότητα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ

³ Ἐξοδ. 4,3.

⁴ Ἐξοδ. 4,4.

⁵ ΡΓ 58, 478.

⁶ Β΄ Κορ. 4,4.

⁷ Σοφ. Σολ. 2,21-22.

⁸ Ἰω. 15,22.

Χριστού, όμοίως και αυτοί. Όπως γράφει και ένας Γέροντας, μεγάλος άσκητής, οί μάρτυρες αυτοί μέ τό μαρτύριον του αίματος, όχι μόνον έδωσαν αίμα και έλαβαν πνεύμα⁹, αλλά εξασφάλισαν τήν άμεση και βέβαιη σωτηρία, τήν «χειροπιαστή» άπόκτηση του Θεού, δίδοντας αίμα, «ουρανόν έκκληρονόμησαν».

Συνεπώς οί νεοφανείς μάρτυρες είναι μέν νέοι κατά τούς χρόνους, αλλά παλαιοί κατά τά μαρτύριά τους, είναι νέοι μόνον κατά τόν χρόνο του μαρτυρίου τους και όχι κατά τά μαρτύριά τους, κατά τά όποία είναι και αυτοί παλαιοί. Κατά τή χρονική εμφάνισή τους είναι μόνο μεταγενέστεροι, ένω κατά τόν στέφανο του μαρτυρίου τους είναι και αυτοί παλαιοί μάρτυρες, οί όποιοι ευαρέστησαν τόν Θεό και δοξάσθηκαν από τόν Ίδιο διά τών θαυμάτων τής θείας χάριτος και τής επιφανείας του θείου φωτός¹⁰.

Και άν εκείνοι άγωνίσθηκαν κατά τής πολυθείας και ειδωλολατρίας, και οί νεομάρτυρες άγωνίσθηκαν έναντίον τής μονοθείας τών άλλοπίστων. Άλλωστε αυτή ή τοποθέτηση ανταποκρίνεται καλύτερα στους λόγους του Κυρίου, ό όποιος εκάλεσε παλαιούς και νέους, ως μάρτυράς Του, αρχίζοντας από τούς παλαιούς και φθάνοντας μέχρι τούς τελευταίους, τούς όποίους έτοποθέτησε στην ίδια τράπεζα και τούς κατέστησε ίσους μέ τό νά τούς δώσει ένα δηνάριο, τό όποιο είναι ό στέφανος του μαρτυρίου και ή απόλαυση τής Ουρανίου Βασιλείας. «Ομοία γάρ έστιν ή βασιλεία τών ουρανών ανθρώπω οικοδεσπότη, όστις έξήλθεν άμα πρωϊ, μισθώσασθαι εργάτας εις τόν άμπελώνα αυτού, και συμφωνήσας μετά τών εργατών εκ δηναρίου τήν ήμέραν απέστειλεν αυτούς εις τόν άμπελώνα αυτού»¹¹.

δ) Οί νέοι αυτοί μάρτυρες είναι παράδειγμα ύπομονής για όλους τούς Όρθοδόξους που ζοϋν υπό τυραννικό ζυγό. Για όλους αυτούς, οί όποιοι ιστάμενοι και ζώντες σε μία έποχή κατά τήν όποία ό άρχοντας του αιώνα τούτου, άπεργάζεται μεθόδους για τήν επικράτησή του, άγωνίζονται σθεναρά για τήν εγκαθίδρυση τής Βασιλείας του Θεού, Βασιλείας ή όποία «ούκ έστιν εκ του κόσμου τούτου».

Αυτοί άποτελοϋν τά ζωντανότερα παραδείγματα ύπομονής τών θλίψεων και τών δοκιμασιών και ένσαρκώνουν τό άγωνιστικό και ήρωικό πνεύμα τών χριστιανών θεωρούμενοι από τής άπόψεως αυτής παραδείγματα ύπομονής και άφοσίωσης στον Χριστό και έμμονής μέχρι θανάτου, έξ αιτίας τών όποίων

⁹ Αποφθέγματα Γερόνων, PG 65, 257 B.

¹⁰ Νικοδήμου Άγιορείτου, Νέον Μαρτυρολόγιον, ό.π., σελ. 14 α.

¹¹ Ματθ. 20,1-2.

κληρονομοῦν τὴν αἰώνια Βασιλεία, συναριθμούμενοι μετὰ τῶν ἀρχαίων μαρτύρων. Καί ἐσεῖς, λέγει ὁ ἅγιος Νικόδημος πρὸς τοὺς ὑποδοῦλους χριστιανούς, «ἐάν ὑπομείνετε μετ' εὐχαριστίας, διὰ τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ τοὺς δαρμούς, τὰς φυλακάς, τὰς ἀλύσεις... τὰ ἀνυπόφορα βάσανα τῶν τυράννων... τοὺς μάρτυρες τῆ προαιρέσει λογιζέσθε κοντὰ εἰς τὸν Θεόν»¹², διότι σύμφωνα μετὰ τὸν ἱερό Χρυσόστομο «τὸ μαρτύριον οὐ τῆ ἀποβάσει κρίνεται μόνον, ἀλλὰ τῆ προθέσει οὐκ ἐπειδὴν ἀποτιμηθῆ ὁ μάρτυς τότε γίνεται μάρτυς, ἀλλ' ἀφ' οὗ ἂν τὴν πρόθεσιν ἐπιδειξῆται ὁμολογίας μάρτυς ἐστί, κἂν μὴ πάθῃ τὰ μάρτυρος»¹³. Καί ἀφοῦ θά ὑπολογιστεῖτε κατὰ τὴν προαίρεσιν θά συναριθμηθεῖτε μετὰ τὸν θάνατο μετ' ἐκείνους τοὺς μάρτυρες καί θά κατοικήσετε σέ τόπο φωτεινό χαρᾶς καί ἀναπαύσεως. Αὐτός ἄλλωστε ὁ οὐράνιος τόπος θά κάνει τοὺς Χριστιανούς νά λησιμονίσουν τὰ ὅσα θά ὑποφέρουν στὸν κόσμον αὐτὸ καί νά παρηγορηθοῦν γιὰ τὶς θλίψεις καί τὰ βάσανά τους.

Οἱ δοκιμασίες, οἱ πειρασμοὶ καί τὰ ἄλλα κακὰ ἔχουν ἐπιτραπῆ ἀπὸ τὸν Θεὸ στοὺς πιστοὺς του γιὰ νά ἀποδειχθῆ ἐνώπιον τοῦ κόσμου ἡ ὑπομονὴ τους καί ἡ σταθερότητα στὴν πίστιν τοῦ Χριστοῦ. Διότι ἡ ἁγία ζωὴ τους γεννᾷ καὶ στερεώνει τὴν ἁγία πίστιν, δεδομένου ὅτι τὸ ἕνα εἶναι συστατικὸ τοῦ ἄλλου κατὰ τοὺς Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας. Κατὰ τὸν ἀπόστολο Παῦλο δόθηκε σέ μᾶς τοὺς Χριστιανούς χάρισμα, ὃχι μόνον νά πιστεύουμε στὸν Χριστό, ἀλλὰ καί νά πάσχουμε γι' αὐτόν· «ἡμῖν ἐχαρίσθη τὸ ὑπὲρ Χριστοῦ οὐ μόνον τὸ εἰς αὐτόν πιστεῦναι, ἀλλὰ καί τὸ ὑπὲρ αὐτοῦ πάσχειν»¹⁴. Ὁ ἴδιος καυχᾶται περισσότερο γιὰ τὸν σταυρὸ καί τὶς ἀσθενείες, ὑπὲρ τοῦ Χριστοῦ, παρὰ τὶς ἀποκαλύψεις καί τὰ θαύματα ποὺ ἐπετέλεσε· «ἥδιστα οὖν μᾶλλον καυχίσομαι ἐν ταῖς ἀσθενείαις μου, ἵνα ἐπισκηνώσῃ ἐπ' ἐμέ ἡ δύναμις τοῦ Χριστοῦ. Διὸ εὐδοκῶ ἐν ἀσθενείαις, ἐν ὕβρεσιν, ἐν ἀνάγκαις, ἐν διωγμοῖς, ἐν στενοχωρίαις, ὑπὲρ Χριστοῦ· ὅταν γάρ ἀσθενῶ, τότε δυνατός εἰμι»¹⁵.

Ἔχοντας λοιπὸν οἱ χριστιανοὶ τέτοια παραδείγματα ὑπομονῆς σέ ὅλες τὶς θλίψεις καί δοκιμασίες, ἄνευ γογγυσμῶν καὶ μετὰ χαρᾶς καί ταπεινώσεως δεχόμενοι τὶς συνέπειες τῆς πίστεως τους, μποροῦν καί αὐτοὶ νά παρουσιάσουν τέτοια ὑπομονὴ καί νά κερδίσουν τὴ σωτηρίαν τῶν ψυχῶν κατὰ τὸν εὐαγγελικὸ

¹² Νικοδήμου Ἀγιορείτου, *Νέον Μαρτυρολόγιον*, ὁ.π., σελ. 20 β.

¹³ PG 55, 627 καὶ PG 55, 367.

¹⁴ Φιλιπ. 1,29.

¹⁵ Β' Κορ. 12,9.

λόγο «*ἐν τῇ ὑπομονῇ ὑμῶν κτήσασθε τὰς ψυχὰς ὑμῶν*»¹⁶, «*ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς τέλος, οὗτος σωθήσεται*»¹⁷.

ε) Οἱ νεοφανεῖς αὐτοὶ μάρτυρες εἶναι ὑπόδειγμα θάρρους καὶ παράδειγμα πρὸς μίμηση τοῦ ἔργου τους ἀπ' ὅλους τοὺς ἄλλους χριστιανούς. Ἡ μεγαλύτερα τιμὴ ἢ ὁποῖα προσγίνεται στοὺς νεομάρτυρες εἶναι ἡ μίμηση τοῦ ἔργου τοῦ Χριστοῦ, καὶ ὄχι ἀπλῶς ἡ τιμὴ, ὁ ἔπαινος, ἡ δοξολογία μὲ ἐγκώμια, τροπάρια καὶ ἀκολουθίες γιὰ τὰ ὅσα ὑπέμειναν υπερβάλλοντα τὴ φοβία τῆς ἀνθρώπινης φύσεως γιὰ νὰ ἀκολουθήσουν τὴ χριστομίμητη πορεία τῆς ἀρνήσεως τοῦ ἑαυτοῦ τους, προκειμένου νὰ κατισχύσουν τῆς φθορᾶς καὶ νὰ ἀποβοῦν στεφανηφόροι ὀπλίτες τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ. Ἐπιπλέον «*τιμὴ μάρτυρος, μίμησης μάρτυρος*» λέει ὁ ἱερός Χρυσόστομος. Διότι, ἔτσι, ἐκτός τῆς ὑπομονῆς στίς θλίψεις καὶ τὰ παθήματα, ὁ πιστὸς ἀναδεικνύει ὅτι διαθέτει ἰσχυρὴ δύναμη ψυχική, ἢ ὁποῖα τὸν καθιστᾷ ἱκανὸ ν' ἀντισταθεῖ ἀκόμη καὶ στὴν ἀγάπη τῶν πλέον προσφιλῶν προσώπων, γονέων, τέκνων, συζύγων, ἀδελφῶν ἢ τῶν ὑλικῶν ὑπαρχόντων τὰ ὁποῖα ὑπόσχονται στὸν μάταιο αὐτὸ κόσμο μακαρία ζωὴ, χαρίζοντας πλοῦτη, δόξα, ἰσχυροὺς φίλους καὶ παντοειδεῖς ἀπολαύσεις τῆς παρούσας ζωῆς προκειμένου νὰ ἐπιτύχει τὴ μετοχὴ στὴ χάρι τοῦ Θεοῦ, τὴ σωτηρία, τὴν ἀνάστασι. Αὐτὸ ἀνταποκρίνεται στοὺς λόγους τοῦ Κυρίου «*ὅς δι' ἂν ἀπολέσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ εὐρήσει αὐτήν*»¹⁸, ὁ ὁποῖος θυσιάσεν τὴ δική του ζωὴ ἀπὸ ἀγάπη πρὸς τὸν ἄνθρωπο καὶ πέθανε πάνω στὸν σταυρὸ γιὰ τὴ δική μας σωτηρία «*συνίστησι δὲ τὴν ἑαυτοῦ ἀγάπην εἰς ἡμᾶς, ὁ Θεός, ὅτι ἔτι ἀμαρτωλῶν ὄντων ἡμῶν Χριστὸς ὑπὲρ ἡμῶν ἀπέθανε*»¹⁹.

Ὅταν οἱ ἄνθρωποι, φρονούντες τὰ τοῦ φθαρτοῦ τοῦτου κόσμου, ὑποβάλλουν ἑαυτούς σὲ ποικίλους κινδύνους γιὰ τὰ ὑλικά ἀγαθὰ, πόσο περισσότερο θὰ πρέπει ἓνας πιστὸς νὰ μὴν ὑπολογίζει τίς ἀπειλές, τὰ βασανιστήρια, τίς φυλακές, τὴν ἀγχόνη, τὸν δῆμο καὶ νὰ τὰ θεωρεῖ ὅλα ὡς περιγέλαστα παιγνίδια, διότι «*ὅταν ὁ τῆς εὐσεβείας ἔρως τὴν ψυχὴν προκατάσχη, ἅπαν αὐτῇ πολέμων καταγέλαστον εἶδος καὶ πάντες αὐτὴν ὑπὲρ τοῦ ποθουμένου καταξέοντες τέρπουσι μᾶλλον ἢ πλῆττουσι*», λέγει ὁ Μέγας Βασίλειος²⁰.

Διακατεχόμενος ὁ πιστὸς ἀπὸ τὴν ἀγάπη πρὸς τὰ ἐπουράνια ἀγαθὰ, γιατί

¹⁶ Λουκ. 21,19.

¹⁷ Ματθ. 24,13.

¹⁸ Ματθ. 16,25.

¹⁹ Ρωμ. 5,8.

²⁰ PG 31, 485 B.

ὅπως λέγει στὸν βίο του καὶ ὁ ἅγιος Συμεὼν ὁ διὰ Χριστὸν σαλὸς «*γλυκεῖα μὲν ἢ τῶν τοῦ βίου καλῶν ἀπόλαυσις ἀλλ' οὐκ ἔστιν ἴση τῆς τρυφῆς τοῦ παραδείσου*»²¹, ἀπὸ τὴν ἀγάπη πρὸς τὸν Θεὸ καὶ τὴν ἀκλόνητη πίστη σ' Αὐτόν θά ἀναφωνήσει μετὰ τοῦ ἀποστόλου Παύλου· «*τίς ἡμᾶς χωρίσει ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ; θλίψις ἢ στεναχωρία ἢ διωγμός ἢ λιμός ἢ γυμνότης ἢ κίνδυνος ἢ μάχαιρα;*»²², ἐφ' ὅσον ἀναγνωρίζεται ὅτι μόνον τὸ σῶμα θά θανατώσουν, ἐνῶ τὴν ψυχὴ του δέ θά μπορέσουν νά τὴ βλάψουν καθόλου, καθὼς λέγει Κύριος «*μὴ φοβηθεῖτε ἀπὸ τῶν ἀποκτεινόντων τὸ σῶμα, τὴν δὲ ψυχὴν μὴ δυναμένων ἀποκτεῖναι*»²³.

Εἶναι γεγονός ὅτι ἡ Ἐκκλησία θεμελιώθηκε ἐπὶ τῆς ἀρραγοῦς πέτρας πού συνέπνεξε τὸ αἶμα τῶν μαρτύρων, θάλλει ὅμως τοὺς σωτηριώδεις καρπούς της καὶ ἀνακαμινεῖ τὴν ἀπαραίτητη δυναμικὴ της σπηριζόμενη ἐκτὸς τῶν ἄλλων καὶ στοὺς νεομάρτυρες. Ἡ χρονικὴ διαφορά τοῦ μαρτυρίου δέν ἀλλοιώνει τὸ περιεχόμενο τῆς ἀνιδιοτελοῦς προσφορᾶς τῆς ζωῆς. Οὔτε καὶ ἡ ἀπόστασι μειώνει τὸ ταυτόσημο τῆς πράξεως καὶ τὸ μεγαλειῶδες τοῦ ἱεροῦ καθήκοντος.

Χρόνος καὶ μαρτύριο συμπλέκονται σέ μιά ἀδιάλειπτη ἐνότητα κατὰ Θεὸν πληρότητας θεωρίας καὶ πράξεως καὶ ἀπεργάζονται τὴν ἐπενέργεια τοῦ παραδείγματος τῆς θυσίας στά ἐπιγενόμενα μέλη τῆς ἐπὶ τῆς γῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ πού δέν παύουν νά ἐνστερνίζονται διὰ τοῦ παραδείγματος τῶν μαρτύρων, παλαιῶν καὶ νέων, τὸ ἀληθινὸ περιεχόμενο τοῦ ἐν Χριστῷ καὶ κατὰ Χριστὸν χρέους καὶ καθήκοντος.

Τηλαυγεῖς φάροι στό σύνολό τους οἱ μάρτυρες ἀποτελοῦν ὁδοδείκτες τῆς κατὰ Θεὸν πορείας τοῦ διαχρονικοῦ ἀνθρώπου, πού ἂν καὶ πεπερασμένος, ἐρμηνεύει τὰ μηνύματα τῶν καιρῶν πού τὸν κατευθύνουν στὸν κατὰ Θεὸν σκοπὸ του.

Κατακλείοντας, βλέπουμε πὼς οἱ νεομάρτυρες ἔγιναν οἱ διαπρῦσοι κήρυκες τῆς Θεότητος τοῦ Χριστοῦ, οἱ ὑπέρμαχοι τῆς εὐσεβείας, οἱ νικητὲς τῆς σαρκός καὶ τῶν ἀγαθῶν τοῦ κόσμου τούτου, οἱ κοινωνοὶ τῶν παθημάτων τοῦ Χριστοῦ, οἱ μιμνταὶ καὶ ἀκόλουθοί Του, οἱ νικηταὶ τοῦ κοσμοκράτορος διαβόλου, ἡ δικαίωση τῆς παρουσίας διεστραμμένης γενεᾶς μας, διὰ τῆς ὁποίας ἐξιλέωνε ὁ Θεὸς τίς ἁμαρτίες μας, τὸ ἐμπόδιο καὶ ἡ αἰτία γιὰ τὴν ὁποία ἀργοπύρησε ὡς τώρα ὁ Θεὸς τὴ Δευτέρα Παρουσία κατὰ τὸ βιβλίον τῆς Ἀποκαλύψεως «... καὶ

²¹ PG 93, 1680 B.

²² Ρωμ. 8,35.

²³ Ματθ. 10,28.

ἐρρέθη αὐτοῖς ἵνα ἀναπαύωνται ἔτι χρόνον μικρόν, ἕως πληρώσωσι καί οἱ σύνδουλοι αὐτῶν καί οἱ ἀδελφοί αὐτῶν οἱ μέλλοντες ἀποκτείνεσθαι ὡς καί αὐτοί»²⁴, ἀπέδειξαν μέ τό ὄλο ἔργο τους ὅτι μόνον κατ' ὄνομα διαφέρουν ἀπό τή χορεία τῶν ἀγγέλων κατὰ τόν Χρυσόστομο, καί «οἱ βαπτισθένες μέ τό δι' αἵματος βάπτισμα, ὁ δευτέροις ῥύποις οὐ μολύνεται» λέγει ὁ Γρηγόριος ὁ Θεολόγος²⁵.

Οἱ ἴδιοι καταβύθισαν τήν πλάνη τῶν ἀλλοπίστων καί ἀνέβλυσαν τήν πίστη τῶν Ὁρθοδόξων, ἔγιναν οἱ νεοφανεῖς ἀστέρες, τά μυρίπνοα ἄνθη τοῦ παραδείσου, οἱ προστάτες, οἱ βοηθοί καί οἱ κοινοί σωτῆρες ὄλων τῶν Ὁρθοδόξων, οἱ θεματοφύλακες τῆς Ὁρθοδόξου πνευματικῆς ἀλλά καί τῆς ἐθνικῆς παραδόσεως, πού τά χαριτόβρυτα λείψανά τους ὄχι μόνον θαυματουργοῦν στήν ἐπίκληση οἰασδήποτε βοήθειάς τους, ἀλλά στερεώνουν καί καθαγιάζουν τήν Ἁγία Τράπεζα πάνω στήν ὁποία σέ κάθε Θεία Λειτουργία ἐπιτελεῖται ἡ ἀναίμακτη θυσία στήν ὁποία συμμετέχει καί κοινωνεῖ ἐν Χριστῷ ὄλη ἡ Ἐκκλησία, θριαμβεύουσα καί στρατευομένη.

Ἡ παρουσία τῶν νεομαρτύρων ἀποτελεῖ γιά ὄλους μας τό πρότυπο μίμησης τῆς σημερινῆς ἐποχῆς, τῆς πνευματικά ἀποπροσανατολισμένης καί ἀλλοτριωμένης, σέ μιὰ ἐποχή ἄγχους καί βίας, ἐγκληματικότητας, ἀνιάτων ἀσθενειῶν, ναρκωτικῶν, κρίσεως τοῦ σύμπαντος κόσμου, τοῦ παραλογισμοῦ, ἐποχή τῶν σκοτεινῶν δυνάμεων, τῶν αἰρέσεων καί τοῦ ἠλεκτρονικοῦ φακελώματος, τῆς στερήσεως τῆς ἐλευθερίας πού δόθηκε Θεόθεν γιά νά παγιευθεῖ στίς ραδιουργίες τοῦ ἀντιχρίστου καί τοῦ κοσμοκράτορος πονηροῦ διαβόλου, ἐνώπιον τῆς εὐδαμονιστικῆς καί τεχνοκρατούμενης κοινωνίας τοῦ αἰῶνα μας.

²⁴ Ἀποκ. 6,11.

²⁵ PG 36, 356.